

Osavuosisikatsaus 1/2014

HSLH 27.5.2014

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL00520 Helsinki
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

Lisätietoja: Ilkka Heinänen
Talous- ja hallintojohtaja
ilkka.heinanen@hsl.fi

Sisällysluettelo

1	KATSAUS TARKASTELUKAUTEEN 1.1. - 30.4.2014	2
1.1	Toimintaympäristö	2
1.2	Keskeisiä tapahtumia tarkastelukaudella	3
2	TOIMINNAN TUNNUSLUVUT	12
2.1	Matkustajamäärät ja lipputulot	12
2.2	Liputta matkustaneet	13
2.3	Luotettavuus	14
2.4	Päästöt	14
2.5	Liikenteen tuotantokustannukset	14
2.6	Asiakaspalvelut	15
3	TALOUDEN TUNNUSLUVUT	16
3.1	Talouskatsaus	16
3.2	Tuloslaskelma	20
3.3	Investointihankkeet	22

1 KATSAUS TARKASTELUKAUTEEN 1.1. - 30.4.2014

1.1 Toimintaympäristö

Helsingin seudulla asui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2013 lopussa 1,4 milj. henkeä. Asukasmäärä kasvoi noin 18 000 hengellä eli 1,3 prosentilla edellisvuodesta. Määrällisesti eniten väkiluku on kasvanut Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Helsingin, Vantaan, Keravan, Hyvinkään, Vihdin, Kauniaisten ja Nurmijärven kasvu on edellisvuotta suurempaa, muiden pienempää. Väestönkasvun ennustetaan lähivuosina jatkuvan tasaisena noin prosentin vuosivauhdilla.

Talousnäkymät Suomessa ja koko Euroopassa ovat edelleen tavanomaista synkemmät kaikilla päätoimialoilla. Viime vuosi oli toinen peräkkäinen taantumavuosi Suomen taloudessa. Helsingin seudulla tuotanto laski viime vuoden loppupuolella verrattuna edellisvuoteen ja laskua oli ennakkoarvion mukaan noin prosentin verran vuoden viimeisellä neljänneksellä. Suomen bruttokansantuote laski hieman joulukuun ennakkotietojen mukaan edellistä vuosineljänneksestä tasolla ja bruttokansantuotteen volyymi jäi 1,4 % edellisvuotta pienemmäksi. Teollisuustuotanto laski 2,6 % edellisvuoden tasosta. Työttömyysaste oli 7,9 % ja keskimääräinen inflaatio 1,6 %.

Heikko taloudellinen tilanne on pitänyt kustannustason alhaisena. Polttoaineen hinta, korkotaso ja palkkaratkaisut ovat olleet maltillisia. Joukkoliikenteen kustannustaso nousi vuonna 2013 keskimäärin 1,5 % edellisvuodesta, tätä osavuositilasta laadittaessa joukkoliikenteen kustannustason nousun arvioidaan olevan tänä vuonna keskimäärin 1,2 %.

Yleisen talouskehityksen arvioidaan olevan lähivuosina hidasta sekä kansainvälisessä taloudessa että Suomessa. Valtiovarainministeriön suhdanne-ennusteen mukaan Suomessa päästään vuonna 2014 vain maltilliseen 0,8 prosentin kasvuun ja työllisyystilanteen arvioidaan edelleen heikkenevän. Talouden elpymisen vauhti on historiaan nähden vaimeaa ja vuosien 2013-2015 kumulatiivisen kasvun arvioidaan jäävän vain 1,4 prosenttiin.

Kuluvan alkuvuoden ennusteen mukaan vuoden 2014 aikana HSL-alueella tehdään arviolta hieman alle 350 miljoonaa matkaa, mikä on reilun yhden prosenttiyksikön verran vähemmän kuin vuonna 2013. Laskua on erityisesti metro- ja raitiovaunuliikenteessä. Bussiliikenteessä nousijamäärät Helsingin, Espoon, Vantaa sekä Kirkkonummen sisäisillä linjoilla ovat vuoden takaista alhaisemmat, mutta kasvua on reilusti seutuliikenteen busseissa. U-liikenteessä nousijamäärät ovat samalla tasolla kuin vuonna 2013. Suomenlinnan lauttaliikenteessä sekä lähijunaliikenteen ostoliikenteessä on luvassa maltillista kasvua.

Talouden heikko kehitys vaikuttaa suoraan myös HSL:n ja kuntien talouteen. Työllisten ja työpaikkojen määrän väheneminen vähentää matkustustarvetta ja heikentää lipputuloja ja toisaalta myös kuntien heikentyvät talousnäkymät vähentävät niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Tämä tuo paineita lippujen hintojen kustannustason nousua suurempiin korotuksiin ja/tai kuntaosuuksien kasvattamiseen, mikäli joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään.

1.2 Keskeisiä tapahtumia tarkastelukaudella

Uusi toiminta- ja henkilöstöstrategia

HSL:n hallitus hyväksyi helmikuussa 2014 uuden toimintastrategian otettavaksi huomioon toiminta- ja taloussuunnitelman 2015 - 2017 valmistelussa. Lopullisesti HSL:n uuden strategian hyväksyy yhtymäkokous syksyllä 2014.

Toimintastrategia:

Samassa yhteydessä hallitus hyväksyi HSL:lle ensimmäisen henkilöstöstrategian, joka on tehty vuosille 2014–2018. Henkilöstöstrategialla varmistetaan ja tuetaan toimintastrategian toteutumista. Henkilöstöstrategia on henkilöstövoimavarojen ja -johtamisen kehittämissuunnitelma, joka sisältää valintoja siitä, mikä on tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeää.

Uusi henkilöstövisio "Olemme innostuneita, yhteistyöhön ja kehittymiseen sitoutuneita. Teemme työmme asiakas- ja ratkaisulähtöisesti" on hyvä perusta, kun kehitetään uusia tapoja tehdä tuloksesta yhteistyötä asiakkaiden matkakettujen ja palvelukokemuksen parantamiseksi sekä toimivan liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi.

Henkilöstöstrategia:

MAL-aiesopimuksen 2012-2015 ja HLJ 2011:n toteuttamisen edistäminen ja seuranta

MAL-sopimuksen toteutumista on edistetty edelleen ja huolehdittu sen seurannasta yhteistyötahojen kanssa. HSL on osallistunut ympäristöministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön asettaman aiesopimussihteeristön toimintaan.

HSL on edistänyt HLJ 2011:n ja sen jatkotöinä laadittujen Helsingin seudun liityntäpysäköintistrategian, liikenneturvallisuusstrategian ja pyöräilyn pääverkon ja laatuikäytävien toteuttamista yhteistyössä muiden vastuutahojen kanssa. HLJ-toimikunnan asettamalla liityntäpysäköinnin, liikenneturvallisuuden sekä kävelyn ja pyöräilyn yhteistyöryhmillä on ollut seurantatyössä erityisesti määritellyt tehtävänsä.

HLJ 2011 liikenteen infrastruktuurin kehittämisen kärkihankkeen Metropolialueen infrastruktuurin pienet kustannustehokkaat hankkeet (KUHA) toteutumisen edistämistä ja seuranta on jatkettu. KUHA-kokonaisuuden suunnittelu ja ohjelmointi kaudelle 2015–2018 on osa HLJ 2015:n valmistelua.

HLJ 2015:n valmistelu ja yhteistyö maankäyttösuunnitelman laadinnan kanssa

HSL:n hallitus hyväksyi 2.10.2012 Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman HLJ 2015:n puiteohjelman, joka luo raamit ja painopisteet noin 2,5 vuoden kestoiselle liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluprosessille. Vuonna 2014 HLJ 2015:n valmistelu on jatkunut tiiviissä yhteistyössä Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman ja siihen sisältyvän asuntopoliittisen ohjelman laati-

misen kanssa. Suunnitelmien valmistelu etenee samassa aikataulussa. Suunnitelmien alustavia luonnoksia käsitellään 26.8.2014 pidettävässä luottamushenkilöseminaarissa. Suunnitelmat valmis-
tavat lausuntoja ja kannanottoja varten lokakuussa 2014 ja niistä tehdään päätökset alkuvuodesta
2015. Suunnitelmien pohjalta neuvotellaan seuraava MAL-aiesopimus 2016–2019.

HLJ 2015 suunnitelman valmistelu on ollut aktiivisessa vaiheessa. Liikennejärjestelmäsuunnitel-
man valmistelun pääselvitys eli strategiaselvitys valmistui huhtikuussa ja tuotti alustavan rungon
HLJ:n jatkovalmistelun pohjaksi. Selvityksessä sovitettiin yhteen maankäytön ja liikennejärjestel-
män kehittämistä. Alustavaa perusstrategiaa on täydennetty ja tarkennettu HLJ:n osastrategiatar-
kasteluissa, joissa kartoitetaan ja täsmennetään toimenpiteitä ja arvioidaan niiden vaikuttavuutta.
Kesään mennessä valmistuvia osastrategiatarkasteluja ovat: Liikkumisen palvelut ja ohjaus, Jouk-
koliikennestrategia ja siihen liittyvä varikkoselvitys, Kävelyn ja pyöräilyn osastrategia sekä Ajoneu-
vo- ja tavaraliikenteen osastrategia.

HLJ 2015:n vaikutusten arviointi käynnistyi loppuvuodesta 2013 ja se toteutetaan tiiviissä yhteis-
työssä maankäyttösuunnitelman valmistelun kanssa. Vaikutusten arviointi on nivottu kiinteäksi
osaksi suunnitteluprosessia siten, että se tukee suunnitelman laatimista, vuorovaikutusta ja pää-
töksentekoa. HLJ 2015:n vaikutukset arvioidaan kattavasti siten, että arviointi täyttää suunnitelmien
ja ohjelmien vaikutusten arvioinnista annetun lain (ns. SOVA-lain, 200/2005) velvoitteet. Keväällä
vaikutusten arviointi on edennyt HLJ:n perusstrategian ja osastrategioiden arvioinnilla ja evästyksil-
lä sekä liikkujatarinoiden valmistelulla.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmasta ja maankäyttösuunnitelmasta järjestettiin yhteinen yleisötilai-
suus Heurekassa 1.4.2014. Tilaisuudessa kerrottiin maankäyttö- ja liikennejärjestelmäsuunnitelmi-
en valmistelusta sekä annettiin mahdollisuus jättää evästyksiä suunnitelmien valmisteluun. Paikalla
oli viitisenkymmentä asiasta kiinnostunutta asukasta. Tilaisuudessa esiteltiin myös liikkujatarinat,
joiden kautta kaikilla kiinnostuneilla on ollut mahdollisuus jättää evästyksiä suunnitelmiin huhtikuun
2014 ajan.

Liikennetutkimukset ja ennusteet tukevat HLJ 2015:n laadintaa merkittäväällä tavalla valmistelun eri
vaiheissa. Pidettiin 3.4.2014 vuosien 2012–13 tavaraliikennetutkimus-kokonaisuuden alustavista
tuloksista tulosseminaari, johon osallistui noin 100 alan toimijaa. Seminaari oli menestys ja saatiin
hyvää keskustelua myös HLJ:n tarpeisiin, mm. Keski-Uudenmaan poikittais yhteyksien merkitys
korostui logistiikka-alueiden siirtyessä vähitellen ulommaksi seudun ytimeksi. Tutkimusten lopulli-
set tulokset julkaistaan syksyllä.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu

HSL on osallistunut Helsingin seudun maankäyttö- ja liikenneneuvottelukunnan toimintaan tuomalla
käsittelyyn MAL-aiesopimuksen toteuttamisen edistämiseen ja seurantaan sekä HLJ 2015:n laati-
miseen liittyviä strategisesti tärkeitä asioita.

Osallistuttiin yhteistyötahojen liikenneverkkojen ja liikennehankkeiden strategisen tason suunnitte-
luun ja huolehdittiin niissä HSL:n ja HLJ:n tavoitteiden huomioonottamisesta. Osallistuttiin myös
muihin, HSL:n kannalta hyödyllisiin yhteistyö-tahojen tutkimuksiin, selvityksiin ja suunnitelmiin.

Valmisteltiin HSL:n tulokortissa olevaa yritysten tyytyväisyysindeksiä siten, että kyselytutkimus
voitaisiin tehdä syksyn 2014 aikana.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Syksyllä 2014 toteutettavia lähijunaliikenteen ja bussilinjan 550 (avorahastus) lippulajitutkimuksia valmisteltiin alkuvuoden aikana. Tutkimuksia on valmisteltu yhteistyössä Matkalipuntarkastuksen kanssa ja lähijunien osalta myös VR:n kanssa.

Yhteistyössä sidosryhmien kanssa valmisteltiin Kehäradan ja Jokeri 2:n ennen–jälkeen tutkimuksia. Tutkimuksiin on haettu uudenlaisia tutkimusmenetelmiä. Syksyllä 2014 toteutetaan Liikkumistutkimus pääosin nettivastausmenetelmällä, Matkatutkimus pääosin mobiilivastauksina ja Liityntä-pysäköintitutkimus pysäköityihin ajoneuvoihin jaettujen vastauslomakkeiden avulla (myös nettivastaus on mahdollista). Liikkumistutkimuksessa selvitetään Helsingin seudun 14 kunnan alueelta liikkumistottumuksia yhden arkipäivän ajalta, Matkatutkimuksessa kohdennetusti Kehäradan vaikutusalueella yhden (parhaillaan meneillään olevan tai Lentoasemalle suuntautuneen) matkan tietoja ja Liityntäpysäköintitutkimuksessa selvitetään liityntäpysäköinnin taustatekijöitä.

Joukkoliikennelippujen hintajoustoselvitystä on valmisteltu siten, että selvitys voidaan toteuttaa syksyllä 2014.

HSL on osallistunut kansainväliseen BEST–tutkimukseen, jossa tutkitaan yhtenäisellä tavalla Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen. BEST–tutkimuksen lisäksymykset koskevat vuoden 2014 ajan Kehärataa.

HSL osallistuu TransSmart tutkimusohjelmaan. Sen päätavoitteena on saattaa liikennejärjestelmä kokonaisuudessaan kestävä kehityksen tielle vähähiilisen energian, vähäpäästöisten ja energiatehokkaiden ajoneuvojen ja älykkäiden liikennepalvelujen käyttöönoton avulla.

HSL on mukana tukemassa RED95 hanketta, jossa testataan kotimaista jätöpohjaista etanolidieselä. Kaksi ensimmäistä etanolidieselbussia ajavat linjoilla 41 ja 42.

Matkustajat ovat päässeet testaamaan Veolian sähköbusseja Espoon sisäisellä linjalla 11. Reitillä on liikennöinyt Caetano lentokenttäbussi-tyyppinen bussi. Joulukuussa 2013 linjalla aloitti Ebusco sähköbussi, jolla voi kehittyneen akkuteknologian ansiosta ajaa parhimmillaan 250 kilometriä yhdellä latauksella. Kesäkuussa tulee liikenteeseen VDL:n sähköbussi. Hankkeessa kokeillaan vielä kahta erityyppistä sähköbussia. Sähköbussit kuuluvat eBUS-hankkeeseen, joka on osa Sähköiset hyötyajoneuvot – Electric Commercial Vehicles (EVC) –hankekokonaisuutta, joka puolestaan on osa Tekesin rahoittamaa EVE-ohjelmaa.

HSL osallistuu eBusSystems-hankkeeseen, johon Tekes myönsi 35 %:n tuen. Hankkeessa kehitetään sähköbussijärjestelmää. Keskeinen edellytys täyssähköisen bussiliikenteen yleistymiselle on tarkoituksenmukaisen latausinfrastruktuurin määrittely ja toteutus.

HSL on myös osallisena NordicBus-2014 projektissa. Projektissa pyritään yhtenäistämään Pohjoismaiden kaupunkien tilaajien kalustovaatimuksia synergiaetujen ja matkustusluotettavuuden parantamiseksi.

Asiakastyytyväisyystutkimusaineiston analyysityökalu Asty Webin ensimmäinen versio on käytössä ja sen kehittäminen yhdessä HSL:n työntekijöiden ja sidosryhmien kanssa jatkuu. Asty Webin käy-

tettävyyttä on parannettu ja sisältöä laajennettu. Työkalu mahdollistaa laajan tutkimusaineiston hyödyntämisen entistä tehokkaammin ja helpottaa huomattavasti kustomoitujen tuloksien saata-
vuutta. Tutkimustulosten laadun varmistamiseksi Asty Webiin lisättiin aineistolle tehtäviä tilastollisia ja muita testejä.

HSL kehittää joukkoliikenteen laadunvalvontaa syksyllä 2012 aloitetulla kaluston laatututkimuksella (Jola), jossa tarkastellaan kaluston kuntoa ja liikennöintisopimuksissa määriteltyjen laatukriteerien toteutumista. Tutkittavina liikennemuotoina ovat bussi-, raitiovaunu- ja metrolinjat. Havaintojen raportointiin ja tutkimustulosten analysointiin on kehitetty joukkoliikenteen laatututkimuksen tietojärjestelmä (Jola Web) ja tiedonkeruumuoduli, jotka otettiin käyttöön syksyllä 2013 bussiliikenteessä. Jola Webin kehittämistä jatketaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa tulevana vuosina.

Liikenteen hankinta

Kevään 2014 aikana ratkaistiin tarjouskilpailut 31/2013, 32/2013, 33/2014 ja 34/2014. Kilpailutukset koskivat mm. Kirkkonummen, Sipoon ja Keravan liikennettä. Liikennettä hankittiin myös uudelle runkolinjalle 560 ja KutsuPlus-liikenteeseen lisää iltaliikennettä. Kilpailutettu liikenne alkaa vuoden 2014 ja 2015 aikana.

Kaupunkitapahtumat

Syksyllä 2013 valmistunut koko HSL:n yhteisen kaupunki- ja suur tapahtumien prosessikuvauksen jalkauttaminen on käynnissä. Vuosittain toistuvien tapahtumien (uusivuosi, vappu jne.) lisäksi ke-
räämässämme tapahtumakalenterissa on tammi-elokuussa lähes 70 tapahtumaa, joista noin 30 aiheuttaa toimenpiteitä HSL:n taholta. Toimenpiteitä ovat lippuyhteistyö tapahtuman järjestäjän kanssa, joukkoliikennereittien muuttaminen tapahtuman tieltä, lisäkapasiteetin tilaaminen olemassa olevalle linjalle sekä raitioliikenteen korvaaminen bussiliikenteellä. Lisäksi liikennetarkastajat ovat tarpeen mukaan paikalla koordinoimassa tapahtuman aikaisia joukkoliikennejärjestelyjä tai ohjaamassa liikennettä poliisin pyynnöstä.

Häiriöhallinta

Joukkoliikenteen näkyvää valvontaa on lisätty keskeisillä terminaalialueilla, kuten Kampissa, Rautatientorilla ja Elielin aukiolla.

Viime vuonna valmistuneen Kampin häiriöhallintasuunnitelmaa on aloitettu jalkauttamaan sekä HSL:n sisällä että sidosryhmille. Lisäksi muiden tärkeiden terminaalien häiriötilanteiden poikkeusliikenteen suunnittelu on aloitettu, joista Myyrmäen terminaalin varautumissuunnitelma on nyt kommentointivaiheessa.

Viranomaisverkkoon on lisätty raitiovaunun ja metron käyttämä puheryhmä.

Kuljettajakoulutus

Huhtikuun loppuun mennessä on toteutettu 62 HSL-koulutuspäivää ja niihin on osallistunut 820 kuljettajaa. Koulutusta on kehitetty uusimalla kuljettajien perehdytyskoetta, jonka ensimmäinen

versio valmistuu kesäkuun alussa. Kuljettajan tulee läpäistä netissä tehtävä linjakohtainen perehdytyskoe ennen kuin lähtee ajamaan uutta linjaa. Lisäksi on valmisteltu syksyllä alkavaa 7. koulutuspäivää teemalla ”kulttuurien kohtaaminen” ja Tikkurilan matkakeskuksen opasvideota kuljettajille.

Infra

Linjakilpi-ilmeen uusimisen pilottikohteena on kilvitetty Kantatie 51:n ja Veikkolan Turuntien pysäkit Kirkkonummelta. Pysäkki-informaatio tulee paranemaan HSL:n reunakunnissa merkittävästi.

Kuljettajien sosiaalitoimien rakentaminen ja ylläpito on toteutunut työryhmän esityksen mukaisesti HSL-alueen kunnissa. Kampin keskuksen taukotilasta luovuttiin 31.3. kun Kampin metroaseman ”vanha” taukotila remontoitiin.

Isot työmaat ovat olleet työllistäviä. Vantaalla merkittävä liikenteellinen solmukohta, Lentoasemantien ja Kehä III:n risteys on parannettavana. Suuri tiehanke aiheuttaa tarvetta lukuisille poikkeusjärjestelyille. Projektin rakennusvaihe on hyvin haasteellinen joukkoliikenteen kannalta, sillä kevyen liikenteen yhteyksien toiminta alueella on vaikea taata ja valtavien liikennemäärien takia paikan ruuhkautumisalttius on erittäin suuri. Lisäksi paikassa kulkee myös kaukoliikenteen busseja, joiden huomioiminen poikkeusjärjestelyssä on myös tärkeää. HSL on valmistautunut myös useisiin kesän poikkeusjärjestelyihin ratatyömaiden osalta. Raitioliikennettä korvaava bussiliikenne on suunniteltu ja kilpailutettu valmiiksi.

HSL on ollut mukana kohteiden ja työnaikaisten järjestelyjen suunnittelussa, rakennushankkeista vastaavat kunnat ja ELY-keskus.

Liikenteen suunnittelu

Vantaan joukkoliikennelinjasto Kehäradan liikenteen alkaessa vuonna 2015 valmistui ja HSL:n hallitus hyväksyi sen 4.3.2014 ohjeellisena noudatettavaksi syysliikenteen 2015 alusta lähtien. Lisäksi HSL:n hallitus päätti 15.4.2014 perustaa Vantaalle kutsupalvelulinjaston syysliikenteen 2015 alusta alkaen.

Edellisenä vuonna aloitetun vuosien 2014–2024 raitioliikenteen linjastosuunnitelman luonnos valmistui ja HSL:n hallitus lähetti 25.3.2014 suunnitelmaluonnoksen lausuttavaksi HSL:n jäsenkunnille.

Edellisenä vuonna aloitetun Länsimetron linjastosuunnitelman luonnos valmistui ja HSL:n hallitus lähetti 15.4.2014 suunnitelmaluonnoksen lausuttavaksi HSL:n jäsenkunnille. HSL:n hallitus päätti pyytää HSL:n jäsenkunnilta lausuntoa myös runkolinjan 560 jatkamisesta Myyrmäestä Matinkylään.

Joukkoliikenteen palvelutason seuranta uudella matka-aikasaavutettavuusmittarilla tehtiin ensimmäistä kertaa. Tarkastelun perusteella joukkoliikenteen palvelutaso on hieman heikentynyt vuodesta 2012 vuoteen 2013. Pääasiallisena syynä palvelutason heikentymiselle on matka-aikojen hidastuminen ruuhkautumisen seurauksena.

HSL:n toimitusjohtaja päätti 27.3.2014 jatkaa metron yöliikennekokeilua vuoden 2014 loppuun asti.

Kutsuplus

Kutsuplus-järjestelmän mahdollistama tehokkuus perustuu siihen, että matkan tilaaminen, maksaminen, matkojen yhdisteleminen ja reittioptimoidut kuljettajan ajo-ohjeet saadaan kaikki yhdellä kertaa, muutamassa sekunnissa, ennen kuin autot ehtivät merkittävästi edetä reittivalintapisteiden eli risteysten ohi. Näin samaan suuntaan matkustavia on mahdollista kerätä erittäin tehokkaasti samaan autoon. Maksutapahtumat eivät hidasta matkantekoa ajoneuvoon tai ajoneuvosta noustessa. Koko palvelukonseptin taloudellinen mielekkyys perustuu siihen, että järjestelmän mahdollistama ajoneuvotehokkuus kasvaa voimakkaasti ajoneuvo- ja matkustajamäärien kasvaessa. Kun kapasiteetti nostetaan nykyisestä sataan (tuhanteen) arkisin klo 6-23 liikennöivään autoon, kolminkertaistuu (nelin-viisinkertaistuu) matkustus ajoneuvotuntia kohden. Kyseinen Aalto-yliopiston simulaatiotulos on jo todennettu ilmapäivinä matkustajamäärien osalta vuonna 2013, ja helmikuussa 2014 myös ajoneuvomäärien kasvattamisen osalta.

Ajoneuvotehokkuutta kasvatti odotusten mukaisesti siirtyminen kahteen ajovuoroon, jolloin palveluaika laajeni klo 7.30-18.30.:sta klo 6.00. -23.00.:een. Matkustajamäärät ja lipputulot ovat edelleen kasvussa. Huhtikuu 2014 tulee jälleen olemaan ennätyskuukausi. Ennakkotilaus sekä suunnitteilla olevat uudet, entistä laajemman yleisön käyttöön soveltuvat tilaustavat tulevat vauhdittamaan positiivista kehitystä entisestään.

Vuoden vaihteessa palvelualue laajeni kattamaan myös keskeisen Tapiolan ja Kehä I sisäpuolisen alueen Itäkeskukseen saakka. Kun autoja on riittävästi, palvelualue voidaan laajentaa kattamaan Espoo, Helsinki ja Vantaa kokonaisuudessaan. Tämän uskotaan runsaan palautteen perusteella luovan huomattavasti lisää kysyntää, sillä tarve Kehä I ja III välisen poikittaisliikenteen tehostamiseen on suuri. Lipputulot ovat kasvaneet voimakkaasti ja palvelun subventioaste on jatkuvassa laskussa.

Matkalippu- ja informaatiojärjestelmät

Helsingin seudun matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle vuoden 2015 loppuun mennessä. Lippu- ja informaatiojärjestelmä (LIJ2014) -hankkeen rinnalla ja tiiviissä yhteistyössä hankkeen kanssa valmistellaan myös tulevaisuuden taksa- ja lippujärjestelmää (TLJ).

LIJ2014-hankkeessa on käynnissä suunnittelu- ja toteutusvaihe, jossa edetään seuraavasti:

- Ajoneuvolaitteiden ensimmäinen asennuskierros (kaapelointi) käynnistyi bussien osalta syksyllä 2013. Kaapeloinneista on tehty lähes 40 %, kun noin 550 bussia on kaapeloitu (busseja on yhteensä 1 400). Raitiovaunujen kaapeloinnit käynnistyvät syksyllä. Sekä bussien että raitiovaunujen kaapeloinnit valmistuvat vuoden 2014 loppuun mennessä.
- 1. toimituserän (peruspalvelut) testaus tuotantoympäristössä alkaa keväällä 2014.
- 2. toimituserän (myyntijärjestelmien perusta) vastaanottotestaus alkaa kesällä ja koekäyttö syksyllä 2014.
- 3. toimituserän (myynti- ja lippujärjestelmä) vastaanottotestaus alkaa syksyllä 2014 ja koekäyttö keväällä 2015.
- 4. toimituserän (informaatiojärjestelmä) vastaanottotestaus alkaa syksyllä 2014 ja koekäyttö keväällä 2015.

Taksa- ja lippujärjestelmän valmistelua jatketaan HSL:n hallituksen linjausten mukaisesti. Tulevassa järjestelmässä vyöhykkeet ovat kaarimaisia alueita, joiden rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta. Pääkaupunkiseudun alueella (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa) on minimiostoksena kaksi kaarta. Hallitus päätti kaarten rajoista kesäkuussa 2012 ja lippujen hin-
tasuhteista ja hinnoitteluperiaatteista joulukuussa 2013. Jatkoselvitys avoimiksi jääneistä hinnoittelukysymyksistä tehdään vuoden 2014 loppuun mennessä.

HSL:n hallitus hyväksyi maaliskuussa lipunmyynnin kehittämissuunnitelman vuosille 2014–2020 ohjeellisena noudatettavaksi. Vuonna 2014 käynnistetään mobiililippujen kehittäminen niin, että ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan älypuheliin tilattava Helsingin sisäinen kertalippu. Lipun käyttöalue laajennetaan myöhemmin seudulliseksi. Lipputuotteita ja lipun myyntikanavia kehitetään jatkossa mm. verkkokauppaan sopiviksi.

Nykyisten informaatiojärjestelmien ja tulevan seudullisen matkustajainformaatiojärjestelmän tehtäväjakoa on tarkennettu. Nykyinen reaaliaikainen aikataulutieto- ja valoetusjärjestelmä Helmi korvataan uudella seudullisella järjestelmällä vuoden 2016 alussa. Helmi-järjestelmän linjoilla on käytössä liikennevaloetuuudet sekä ajantasainen matkustajainformaatio bussin sisällä, osalla pysäkeistä sekä internetissä. Helmi-järjestelmä kattaa kaikki yhdeksän raitiolinjaa ja yhteensä 34 Helsingin sisäistä bussilinjaa sekä kymmenen seutulinjaa. Nykyjärjestelmä pidetään toimintakunnossa, mutta sitä ei enää laajenneta. Vanhoja liikennevaloristeyslaitteita hyödynnetään soveltuvin osin ja samalla valmistaudutaan kuntien kanssa liikennevaloetuuksien laajamittaisempaan käyttöönottoon uudessa järjestelmässä.

Helsingin, Espoon ja Vantaan sekä ELY-keskuksen edustajien kanssa on käyty läpi uuden liikennevaloetusjärjestelmän toimintoja ja sovittu valoetuuksien käyttöönoton edistämisestä sekä kuntien vastuulle kuuluvan risteyskojeohjelmoinnin vaiheistuksesta lähivuosille. Lisäksi on selvitetty tarvittavien uuden sukupolven valoetuslaitteiden ominaisuustarpeet ja sopiva hankintamalli, jotta kunnat voivat investoida tarvittaviin laitteisiin.

Reittioppaan kokonaisvaltainen uudistus (RO4.0) on käynnistynyt. Sovelluksen taustajärjestelmä sekä käyttöliittymä rakennetaan kokonaan uudelleen vastaamaan mm. tosiaikaisuuden ja usean liikennemuodon reitityksen asettamia vaatimuksia. Projektin sisältö ja laajuus määritellään vuoden 2014 ensimmäisen puoliskon aikana ja toteutus alkaa syksyllä 2014. Uudistuksen ensimmäisen vaiheen on tarkoitus olla valmis alkuvuonna 2016. Kehitystyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä liikenneviraston kanssa.

HSL ylläpitää yhteistyössä Forum Viriumin kanssa avoimen lähdekoodin kehittäjäyhteisöä. Avoin datan tietorajapintojen ylläpitoa ja rajapintapalveluiden toimivuuden valvontaa kehitetään edelleen. Pyrkimyksenä on tukea kolmansien osapuolten palvelukehitystoimintaa, jotta HSL:n palveluiden käyttöä tukevat sähköiset informaatiopalvelut olisivat mahdollisimman monien käytettävissä. Uudet 4-riviset patterinäytöt tarjoavat mahdollisuuden kuunnella esitetty informaatio myös puhe-
syn-
teesi-
nä molemmilla kotimaisilla kielillä. Näyttöjen soveltuvuutta arvioidaan sekä teknisestä että palvelunäkökulmasta vuoden 2014 aikana. HSL tekee tässä yhteistyötä mm. näkövammaisten kanssa.

HSL:n valmistelee älykästä ajantasaista liityntäpysäköinnin tietojärjestelmää. Järjestelmän toteutus on kilpailutettu ja järjestelmä toteutetaan vuoden 2014 aikana. Järjestelmän käyttöönotto ja jatko-kehitys ajoittuvat keväälle 2015. Projektissa tehdään yhteistyötä kuntien, erityisesti Vantaan kaupungin kanssa. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön ensin muutamalla Kehäradan asemalla.

Joukkoliikenteen tietojärjestelmät (Toimiala-IT)

Joukkoliikenteen tietojärjestelmiä kehitetään käyttäjien tarpeiden mukaan. Vuonna 2014 tärkeimmät kehittämistoimenpiteet kohdistuvat tietojärjestelmien rakentamiseen LIJ2014-hankkeen kanssa yhteensopiviksi mm. uusimalla järjestelmien rajapinnat. Lisäksi valmistellaan täysin uuden tietojärjestelmän Liikennetuotannon seurantajärjestelmän (Bultti) käyttöönottoa.

Loppukevään ja kesän 2014 aikana saadaan päätökseen huhtikuun alussa aloitettu uuden työmatkalaskurin toteutus. Palvelu on olennainen parannus HSL:n tekemään liikkumisen ohjaukseen auttaen merkittävästi liikkumissuunnitelmien teossa.

Toimiala-IT:n resursseja on vahvistettu palkkaamalla yksi vakituinen ja yksi määräaikainen suunnittelija.

Henkilöstö

HSL:ssä otettiin vuoden alussa käyttöön sähköinen Kuntarekry.fi -rekrytointijärjestelmä, jonka avulla voidaan tehdä esitys rekrytointitarpeesta, julkaista työpaikkailmoitus, vastaanottaa ja käsitellä hakemuksia sekä hoitaa viestintää hakijoiden suuntaan.

Viime vuoden lopulla tehdyn henkilöstökyselyn tulosten perusteella on laadittu osastokohtaiset toimenpidesuunnitelmat vuodelle 2014 ja niiden toteutumista seurataan aktiivisesti, mm. tulokortin avulla.

2 TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

2.1 Matkustajamäärät ja lipputulot

Nousut 1. 1. – 30.4. (ilman junaliikennettä)

	tammi-huhtikuu		koko vuosi		
	2014	2013	ennuste 2014	2013	Muutos %
Metro	21.30	22.45	60.89	63.51	– 4.12 %
Raitiovaunu	18.99	19.84	54.63	56.71	– 3.67 %
Suomenlinnan lautta	0.33	0.31	1.78	1.77	0.47 %
Bussi yhteensä	64.45	64.91	179.57	179.43	0.08 %
Helsinki sis.	30.46	31.57	85.24	87.05	– 2.09 %
Espoo sis.	5.21	5.51	13.87	14.45	– 4.00 %
Vantaa sis.	4.69	4.83	12.51	12.77	– 2.00 %
Kerava sis.	0.10	0.11	0.22	0.24	– 10.34 %
Kirkkonummi sis.	0.15	0.17	0.36	0.39	– 6.56 %
Seutuliikenne	23.11	21.97	65.34	62.50	4.55 %
U-liikenne Kirkkonummi*	0.38	0.39	1.06	1.06	– 0.34 %
U-liikenne pk-seutu**	0.28	0.28	0.78	0.78	0.00 %
U-liikenne Sipoo***	0.16	0.17	0.45	0.45	0.00 %
U-liikenne Keravan ja Sipoon sis.****	0.08	0.08	0.19	0.19	0.00 %
Yhteensä (ilman junaliikennettä)	105.07	107.51	296.87	301.42	– 1.51 %
Lähijunaliikenne (Ostoliikenne)	16.28	15.93	45.94	45.8	0.31 %
Lähijunaliikenne (Käyttöperusteinen)	1.55	-	4.44	4.48	– 0.94 %
Yhteensä (kaikki)	122.90	-	347.25	351.70	– 1.26 %

*linjat (7167–7290), **linjat (7339–7974), ***linjat (7760–7870) ****linjat (9950–9972)

Nousijamäärät tilastoidaan kuukausittain lukuun ottamatta VR:n lähiliikennettä, jossa nousijamäärät tilastoidaan toistaiseksi vain vuositasolla. HUOM. matkustajamäärätilastoissa on aiemmin vuoden 2013 osalta laskettu lähijunien käyttöperusteisissa nousuissa mukaan myös HSL-alueen ulkopuolella tehdyt matkat (=Riihimäelle & Lahteen suuntautuvat matkat), nyt nämä nousut on poistettu tilastosta ja siksi vuoden 2013 toteuma on tältä osin eri kuin aiemmin esitetty (joka on ollut yhteensä 355,5 nousua.)

Vuoden 2014 aikana HSL-alueella tehdään arviolta hieman alle 350 miljoonaa matkaa. Tämä on reilun yhden prosenttiyksikön verran vähemmän kuin vuonna 2013. Laskua on erityisesti metro- ja raitiovaunuliikenteessä. Bussiliikenteessä nousijamäärät Helsingin, Espoon, Vantaa sekä Kirkkonummen sisäisillä linjoilla ovat vuoden takaista alhaisemmat, mutta kasvua on reilusti seutuliikenteen busseissa. U-liikenteessä nousijamäärät ovat samalla tasolla kuin vuonna 2013. Suomenlinnan lauttaliikenteessä sekä lähijunaliikenteen ostoliikenteessä on luvassa maltillista kasvua.

Vuodesta 2014 lähtien nousijamääriä tilastoidaan kuukausittain kaikissa liikennemuodoissa lähijunaliikenteen käyttöperusteisten linjojen R, H ja Z liittyttyä automaattisen laskennan piiriin tammi-kuussa 2014. Vuoden 2013 käyttöperusteisen lähijunaliikenteen nousijamäärät perustuvat siis vielä manuaalilaskentoihin, jolloin vuosien 2013 ja 2014 nousijamäärät eivät ole täysin vertailukelpoiset.

Seutuliikenteen bussien suurta kasvua selittää mm. runkolinjalla 550 alkanut avorahastuskokeilu elokuussa 2013. Siitä lähtien nousijamäärät perustuvat automaattisten laskentalaitteiden keräämään aineistoon.

Kutsuplus-palveluun on rekisteröitynyt lähes 11 000 asiakasta. Rekisteröityneiden määrä kasvaa noin tuhannella kuukaudessa.

Toteutuneet lipputulot 1.1. – 30.4.

	2014	2013	Muutos	
			€	%
Seutuliikenteen lipputulot	36 200 076	36 207 889	-7 813	0,0 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS2)	867 259	683 330	183 929	26,9 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS3)	4 344 686	3 259 431	1 085 255	33,3 %
Helsingin sisäiset lipputulot	46 226 884	45 054 320	1 172 564	2,6 %
Espoon sisäiset lipputulot	5 181 512	5 247 052	-65 540	-1,2 %
Kauniaisten sisäiset lipputulot	40 903	37 895	3 008	7,9 %
Vantaan sisäiset lipputulot	3 659 229	3 682 321	-23 092	-0,6 %
Keravan-Sipoon sisäiset lipputulot	254 406	254 262	144	0,1 %
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	188 004	188 272	-268	-0,1 %
Kutsuplus-liikenne	72 490	11 278	61 212	542,8 %
Lipputulot yhteensä	97 035 449	94 626 050	2 409 399	2,5 %

2.2 Liputta matkustaneet

HSL tarkastaa matkaliput kaikissa HSL-alueen joukkoliikennevälineissä (bussi-, metro-, raitiovaunu-, lähijuna- ja vesiliikenteessä). VR ostaa HSL:ltä VR-lipuilla matkustavien tarkastamisen lähiliikenteessä sekä koko maan kaukojunaliiikenteen tarkastustoiminnan.

Tavoitteena on, että tarkastustoiminta on näkyvää ja tehokasta, jotta liputta matkustaminen ja siitä aiheutuvat lipputulomenetykset eivät kasva. Tarkastettujen matkalippujen määrän tulisi olla keskimäärin 245 matkustajaa/tarkastuspäivä (vuonna 2013 toteutuma oli poikkeuksellisesti 260 matkustajaa/tarkastuspäivä). Tarkastelujaksolla tarkastettiin keskimäärin 258 matkustajaa/ tarkastuspäivä (vastaavalla jaksolla edellisenä vuonna niin ikään 258 matkustajaa).

Tarkastelujaksolla tarkastettiin yhteensä 1,4 miljoonan matkustajan matkaliput (vastaavalla jaksolla edellisenä vuonna 1,3 miljoonaa). Liputta tai virheellisellä matkalipulla matkusti keskimäärin 2,7 % (edellisenä vuonna 2,8 %).

Eniten liputta matkustavia tavattiin

- lähijunaliiikenteessä 3,8 % (edellisenä vuonna 4,1 %)
- raitiovaunuissa 2,8 % (edellisenä vuonna 2,9 %)
- metron laiturialueella 3,66 % (edellisenä vuonna 3,15 %)
- metrossa 2,68 % (2,69 %).

2.3 Luotettavuus

Luotettavuuden tunnuslukuna on ajettujen lähtöjen %-osuus suunnitelluista lähdistä.

Kulkumuoto	Tavoite 2014	Luotettavuus 2014/1-3	Luotettavuus 2013
Bussiliikenne	99,88	99,87	99,87
Metro	99,90	99,93	99,94
Raitiovaunu	99,85	99,88	99,41
Lähijuna	99,36	99,53	99,84

2.4 Päästöt

Bussiliikenteen päästötaso alentui tavoitteen mukaisesti kaluston uusiutumisen sekä biopolttoainesten käytön seurauksena. Eri bussityyppien päästöjä seurataan käytönaikaisilla mittauksilla, joiden avulla suorituskykyyn perustuvia HSL:n -päästöluokkia edelleen tarkennetaan tulevilla kilpailukierroksilla.

HSL ja HKL:n raitiovaunu- ja metroliiikenneyksiköt sopivat pohjoismaisen uusiutuvan energian käytöstä tulevaisuudessa mahdollisuuksien mukaan. Pohjoismaista tuulivoimaa hankitaan niin paljon kuin sitä on saatavilla, loput käytetystä sähköstä on pohjoismaista vesivoimaa.

2.5 Liikenteen tuotantokustannukset

Toteutuneet operointikustannukset 1.1. – 30.4.

	2014	2013	Muutos	
			€	%
Bussiliikenteen operointikustannukset	102 293 490	101 961 633	331 857	0,3 %
Junaliikenteen operointikustannukset ¹⁾	24 997 386	22 821 798	2 175 588	9,5 %
Metroliiikenteen operointikustannukset	8 861 028	8 265 944	595 084	7,2 %
Raitioliiikenteen operointikustannukset	16 571 265	16 311 531	259 734	1,6 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset ²⁾	1 117 125	1 223 830	-106 705	100,0 %
Kutsuplus-liikenne	608 442	321 167	287 275	89,4 %
Operointikustannukset yhteensä	154 448 736	150 905 903	3 542 833	2,3 %

¹⁾ Junaliikenteen operointikustannuksista vuodelta 2014 puuttuu vielä huhtikuun lasku, huhtikuun osuus arvioitu.

²⁾ Lauttaliikenteen operointikustannuksista vuodelta 2014 puuttuu vielä huhtikuun lasku, huhtikuun osuus arvioitu.

2.6 Asiakaspalvelut

Asiakaspalvelut käsittävät HSL:n asiakaspalvelupisteet Rautatientorilla, Itäkeskuksessa ja Pasilassa sekä liikenneinfokeskuksen ja asiakaspalautteiden käsittelyn.

Rautatientorin palvelupisteessä asioi tarkastelujaksolla noin 68 000 asiakasta, Itäkeskuksessa noin 17 000 asiakasta ja Pasilassa noin 14 000 asiakasta. Tavoitteena on, että keskimääräiset jonotusajat pysyvät alle 3 minuutissa. Tavoite toteutui kaikissa palvelupisteissä.

Liikenneinfokeskuksessa tavoitteena on vastata yli 90 %:iin saapuneista puheluista. Tarkastelujaksolla saapuneita puheluita oli noin 28 700 kpl ja vastattuja noin 26 100 (vastausprosentti 91,7) Tarkastelujaksolla saatiin noin 12 100 asiakaspalautetta, joista suurin osa kohdistui kuljettajaan (37,8 %) ja liikennöintiin (20,2 %).

3 TALouden TUNNUSLUVUT

3.1 Talouskatsaus

Vuoden 2014 ensimmäinen osavuositarkastus perustuu eurojen osalta neljän kuukauden toteutumatietoihin. Osavuositarkastus sisältää myös vuositasen ennusteen.

Sitovat erät 30.4.2014

	TA2014	Ennuste 2014	Ero Ennuste2014/TA 2014	
			Eur	%
Toimintamenot	601 660 000	590 301 119	11 358 881	1,9 %
Investointimenot	22 730 000	20 699 000	2 031 000	8,9 %
Kuntaosuudet	290 244 000	290 244 000	0	0,0 %

Ennusteen mukaan talousarvion sitovien erien tavoitteessa pysyttäisiin, eikä talousarvion ylityksien tarvetta tarvitsisi tehdä.

Toimintatuotot

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 597,1 milj. euroa, 4,6 milj. euroa (0,8 %) alle talousarvion (TA 601,6 milj. euroa). Toimintatuloista 289,2 milj. euroa (48,4 %) on lipputuloja. Kuntaosuudet ovat 290,2 milj. euroa, 48,6 % HSL:n toimintatuloista.

Lipputulot

Tarkastelujaksolla matkustajamäärän kehitys on kääntynyt negatiiviseksi ja toteutunut muutos on hieman alle viime vuoden tason. Matkustajamäärän vuositasolla arvioidaan laskevan edellisvuoden verrattuna 1,3 %. Talousarviossa matkustajamäärän kasvuksi arvioitiin 2,0 %.

Lipputuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 289,2 milj. euroa. Lipputuloja arvioidaan kertyvän 11,4 milj. euroa (4,1 %) edellisvuotta enemmän, mutta 3,7 milj. euroa (1,2 %) talousarviossa arvioitua vähemmän. Lippujen hintoja korotettiin vuoden alussa keskimäärin 3,0 prosentilla.

Lipputuloennuste on alkuvuoden tietojen perusteella erittäin epävarma. Matkustajamäärien ennusteiden toteutuminen ja lipunmyynnin kehityssuunta voi heilauttaa lipputuloja nykyisestä ennustesta alas- tai ylöspäin.

Kuntaosuudet

HSL:n jäsenkunnat maksavat kuntaosuuksina ne HSL:n menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla ja muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja infrakustannusten kuntaosuuksista. Laskutettavat kuntaosuudet ovat yhteensä talousarvion mukaiset 290,2 milj. euroa.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot, yhteensä 17,7 milj. euroa, koostuvat pääosin, valtion tuista, tarkastusmaksutuloista, liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaitteista ja taukotilojen vuokrista sekä matkakorteista perittävistä korttimaksuista.

Valtion tuki suurten kaupunkien joukkoliikenteelle, 5,6 milj. euroa, toteutunee talousarvion mukaisesti.

Tarkastusmaksutulojen arvioidaan olevan yhteensä 5,6 milj. euroa, 0,8 milj. euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Talousarviossa tarkastusmaksutulot oli laskettu 100 euron tarkastusmaksun määrän mukaisena, mutta tarkastusmaksun suuruus on edelleen 80 euroa. Tarkastusmaksutuloista muihin kuluihin kirjattavien luottotappioiden ja luottotappiovarauksen määrän arvioidaan olevan yhteensä noin 2,5 milj. euroa.

Vuokratuottoja arvioidaan kertyvän 2,6 milj. euroa, lähes talousarvion mukaisesti.

Toimintakulut

Toimintakulujen määräksi arvioidaan 590,3 milj. euroa, joka alittaisi talousarvion 11,4 milj. eurolla (1,9 %). Alitus johtuu joukkoliikenteen operointikuluissa syntyvästä säästöstä, joita arvioidaan kertyvän yhteensä 12,3 milj. euroa.

Operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat ennusteen mukaan 470,3 milj. euroa, 79,7 % toimitamenoista. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan kasvavan tänä vuonna keskimäärin 1,2 % kun talousarviossa oli varauduttu keskimäärin 2,5 % kustannustason nousuun (ilman kilpailutuslisää).

Bussiliikenne

Bussiliikenteen kustannukset ovat ennusteen mukaan yhteensä 313,3 milj. euroa, 6,8 milj. euroa talousarviota vähemmän. Alkuvuoden 2014 osalta poltto- ja voiteluaineiden kustannuskehitys on ollut ennakoitua selvästi maltillisempaa. Ennuste bussiliikenteen osalta koko vuodelle 2014 on nyt 1,2 %, kun se talousarviossa oli 2,7 %.

Junaliikenne

Junaliikenteen kustannukset ovat arvion mukaan yhteensä 74,9 milj. euroa, 1,2 milj. euroa talousarviota vähemmän. Korvauksia pienentää alhaisen korkotason vuoksi junakalustoyhtiölle maksettavan korvauksen pieneneminen. Ennuste junaliikenteen kustannustason nousulle koko vuodelle 2014 on nyt 1,1 %, kun se talousarviossa oli 1,8 %.

Metro-, raitio-, lautta- ja kutsuplus-liikenne

Metroluikenteen kustannusten arvioidaan olevan 25,9 milj. euroa, 2,1 milj. euroa talousarviota vähemmän. Ennuste metroluikenteen kustannustason nousulle koko vuodelle 2014 on nyt 1,2 %, kun se talousarviossa oli 1,8 %.

Raitioluikenteen kustannuksiksi arvioidaan 49,9 milj. euroa, 1,4 milj. euroa talousarviota vähemmän. Ennuste raitioluikenteen kustannustason nousulle koko vuodelle 2014 on nyt 1,0 %, kun se talousarviossa oli 2,4 %.

Lauttaluikenteen kustannuksiksi on arvioitu 4,0 milj. euroa, lähes talousarvion mukaisesti. Ennuste lauttaluikenteen kustannustason nousulle koko vuodelle 2014 on 0,8 %, sama kuin talousarviossa.

Kutsuplus-liikenteen kustannuksiksi on arvioitu 2,4 milj. euroa, 0,8 milj. euroa talousarviota vähemmän.

Infrakustannukset

Infrakustannuksiksi on arvioitu talousarvion mukaiset 66,1 milj. euroa. Infrakustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 62,3 milj. euroa, Espoolta 2,5 milj. euroa, Vantaalta 1,1 milj. euroa, Keralta 0,08 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,1 milj. euroa.

Muut toimintamenot

Muiden toimintamenojen kuin operointi- ja infrakustannusten määräksi arvioidaan 53,9 milj. euroa, 1,0 milj. euroa talousarviota enemmän.

Henkilöstökulujen arvioidaan olevan 18,5 milj. euroa ja ylittävän talousarvion 0,6 milj. eurolla. Henkilöstökustannusten kasvu johtuu pääosin matkalippu- ja informaatiojärjestelmien asiantuntijatyön vahvistamisesta lippu- ja informaatiojärjestelmähankeissa. Henkilöstökustannukset ovat 3,1 % HSL:n toimintamenoista.

Muiden ulkopuolisilta hankittavien palvelujen ostojen arvioidaan olevan yhteensä 27,5 milj. euroa, 0,4 milj. euroa yli talousarvion. Ylitys johtuu pääosin matkakortin jälleenmyyjille maksettavien myyntipalkkioiden määrän kasvusta talousarvioon verrattuna. Muut palvelujen ostot sisältävät mm. IT-palvelut, laitteiden huoltopalvelut, matkakortin jälleenmyyjille maksettavat lipunmyyntipalkkiot, painatukset, ilmoitus- ja mainospaikat, kaupungeille maksettavat korvaukset staattisen informaation hoidosta, HKL:lle maksettavat korvaukset infolaitteista ja Helmistä sekä vartiointipalvelut.

Vuokrakulujen arvioidaan olevan yhteensä 3,7 milj. euroa ja alittavan talousarvion 0,1 milj. eurolla. Vuokrakulut sisältävät mm. kaupungeille maksettavat kuljettajien sosiaalitulojen vuokrat ja HKL:lle maksettavat korvaukset informaatiojärjestelmistä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannusten arvioidaan olevan 1,2 milj. euroa sekä muiden kulujen 3,1 milj. euroa. Näiden erien ennustetaan ylittävän talousarvio 0,1 milj. eurolla, ylitys johtuu pääosin matka-/kertakorttihankintojen lisäyksestä.

Muut toimintamenot sisältävät Kutsuplus-hankkeen kuluja talousarvion mukaisesti noin 1,0 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL:n rahoitustilanne on säilynyt vakaana raportointijaksolla, eikä lainaa ole tarvinnut nostaa. Pitkäaikaista lainaa investointeihin ei tarvittane vuoden 2014 aikana.

Rahoituksen kustannukset alittanevat talousarvion ja nettokuluksi arvioidaan 0,1 milj. euroa, kun talousarviossa on varauduttu 0,7 milj. euron.

Poistot

Suunnitelmapoistojen arvioidaan olevan yhteensä 6,7 milj. euroa ja niiden arvioidaan jäävän noin 0,9 milj. euroa talousarvioita pienemmiksi. Poistojen alittuminen johtuu LIJ2014-hankkeen osavaiheiden aikatauluviivästyksistä.

Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä

Tilikauden tuloksen rahoituserien ja poistojen jälkeen ennustetaan jäävän lähes nollaan, kun talousarviossa oli varauduttu 8,3 milj. euron alijäämään.

Ensimmäisen osavuositarkastuksen ennuste sisältää vielä huomattavan paljon epävarmuustekijöitä toimintatulojen ja –kulujen osalta. Tuloihin vaikuttaa merkittävästi matkustajamäärien kehitys ja matkalippujen ostokäyttäytymisen muutosten suuntaus. Toisaalta menoihin vaikuttaa epävarma taloustilanne ja kustannustason kehittyminen, erityisesti polttoaineen hinnan muutokset vaikuttavat bussiliikenteen operointikustannuksiin.

Investoinnit

Vuoden 2014 investointimenojen arvioidaan olevan yhteensä 20,7 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 2,0 milj. eurolla. Talousarvion alittuminen aiheutuu pääosin lippu- ja informaatiojärjestelmä-hankkeen (LIJ2014) aikataulun tarkentumisen vuoksi seuraavalle vuodelle siirtyvistä investointikustannuksista.

Investointimenoista 16,3 milj. euroa liittyy nykyisen matkakorttijärjestelmän ylläpitoon ja lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ 2014) rakentamiseen liittyviin hankintoihin, talousarviossa näihin investointeihin oli varattu 18,6 milj. euroa. Muiden operatiivisten tietojärjestelmien, lähiverkon kehittämiseen ja ylläpitoon käytetään arvion mukaan 3,6 milj. euroa ja muihin investointeihin 0,8 milj. euroa.

Investointien poistot ja rahoituksen nettomenot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

3.2 Tuloslaskelma

x 1 000 eur	TP 2013	TA 2014	ENN. 2014	ERO ENN2014/TA2014 Eur	%	TOT. 2014 1.1.-30.4.2014	TOT-%.2014/ TA2014	TOT-%.2014/ ENN2014
Toimintatuotot	586 474	601 623	597 058	-4 565	-0,8 %	196 712	32,7 %	32,9 %
Myyntituotot	278 573	293 596	289 946	-3 650	-1,2 %	97 271	33,1 %	33,5 %
Seutuliikenteen lipputulot	104 722	109 086	108 330	-756	-0,7 %	36 200	33,2 %	33,4 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 2)	1 961	2 188	2 860	672	30,7 %	867	39,6 %	30,3 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 3)	9 551	12 621	13 040	419	3,3 %	4 345	34,4 %	33,3 %
Helsingin sisäiset lipputulot	136 043	141 855	138 750	-3 105	-2,2 %	46 227	32,6 %	33,3 %
Espoon sisäiset lpputulot	14 352	14 936	14 540	-396	-2,7 %	5 182	34,7 %	35,6 %
Kauniaisten sisäiset lipputulot	102	103	110	7	6,8 %	41	39,7 %	37,2 %
Vantaan sisäiset lipputulot	10 058	10 465	10 175	-290	-2,8 %	3 659	35,0 %	36,0 %
Keravan ja Sipoon sisäiset lipputulot	575	630	591	-39	-6,2 %	254	40,4 %	43,0 %
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	443	486	474	-12	-2,5 %	188	38,7 %	39,7 %
Kutsuplus-lipputulot	62	526	376	-150	-28,4 %	72	13,8 %	19,3 %
Lipputulot yhteensä	277 869	292 896	289 246	-3 650	-1,2 %	97 035	33,1 %	33,5 %
Muut myyntituotot yhteensä	705	700	700		0,0 %	235	33,6 %	33,6 %
Kuntaosuudet	291 379	290 244	290 244		0,0 %	96 748	33,3 %	33,3 %
Korvaukset kunnilta	291 379	290 244	290 244		0,0 %	96 748	33,3 %	33,3 %
Muut myyntitulot	1 515	1 477	1 314	-163	-11,0 %	381	25,8 %	29,0 %
Tuet ja avustukset	6 663	6 594	6 667	73	1,1 %		0,0 %	0,0 %
Vuokratuotot	2 079	2 624	2 574	-50	-1,9 %	420	16,0 %	16,3 %
Muut toimintatuotot	6 265	7 088	6 313	-774	-10,9 %	1 892	26,7 %	30,0 %
Toimintakulut	-569 808	-601 657	-590 301	11 356	-1,9 %	-190 726	31,7 %	32,3 %
Henkilöstökulut	-18 738	-17 899	-18 492	-593	3,3 %	-5 805	32,4 %	31,4 %
Palvelujen ostot	-543 000	-575 784	-563 848	11 935	-2,1 %	-183 420	31,9 %	32,5 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-304 238	-320 139	-313 298	6 841	-2,1 %	-102 293	32,0 %	32,7 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-66 757	-76 078	-74 860	1 218	-1,6 %	-24 997	32,9 %	33,4 %
Metroliiikenteen operointikustannukset	-24 775	-27 994	-25 848	2 146	-7,7 %	-8 861	31,7 %	34,3 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-49 879	-51 294	-49 857	1 437	-2,8 %	-16 571	32,3 %	33,2 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 671	-3 956	-4 046	-90	2,3 %	-1 117	28,2 %	27,6 %
Kutsuplus -operointikustannukset	-1 004	-3 168	-2 402	766	-24,2 %	-608	19,2 %	25,3 %
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-450 325	-482 629	-470 311	12 318	-2,6 %	-154 449	32,0 %	32,8 %

x 1 000 eur	TP 2013	TA 2014	ENN. 2014	ERO ENN2014/TA2014 Eur %	TOT. 2014 1.1.-30.4.2014	TOT-%.2014/ TA2014	TOT-%.2014/ ENN2014
Bussiliikenteen infrapalvelut	-3 867	-3 417	-3 417	0,0 %	-1 139	33,3 %	33,3 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-2 621	-2 869	-2 869	0,0 %	-956	33,3 %	33,3 %
Metroliikenteen infrapalvelut	-42 966	-40 029	-40 029	0,0 %	-13 343	33,3 %	33,3 %
Raitioliikenteen infrapalvelut	-19 558	-19 544	-19 544	0,0 %	-6 515	33,3 %	33,3 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-459	-229	-229	0,0 %	-76	33,3 %	33,3 %
Infrapalvelut yhteensä	-69 472	-66 088	-66 088	0,0 %	-22 029	33,3 %	33,3 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-23 203	-27 067	-27 450	-383	-6 943	25,7 %	25,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 041	-1 038	-1 161	-123	-243	23,4 %	21,0 %
Vuokrakulut	-3 723	-3 795	-3 669	126	-1 043	27,5 %	28,4 %
Muut kulut	-3 306	-3 142	-3 131	11	-214	6,8 %	6,8 %
Toimintakate	16 666	-34	6 757	6 791	-20029,9 %	5 987	-17656,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-329	-585	-60	525	-89,7 %	22	-3,7 %
Vuosikate	16 337	-619	6 697	7 316	-1182,1 %	6 008	-970,8 %
Poistot	-5 899	-7 632	-6 707	925	-12,1 %	-1 869	24,5 %
Tilikauden tulos	10 438	-8 251	-10	8 241	-99,9 %	4 140	-50,2 %
Tilikauden yli-/alijäämä	10 438	-8 251	-10	8 241	-99,9 %	4 140	-50,2 %
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	102,9 %	100,0 %	101,1 %	0,012	1,2 %	103,1 %	103,1 %
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia x 1 000 eur	295 095	311 379	306 814	-4 565	-1,5 %	99 964	32,1 %
- ilman kuntaosuuksia, %	51,8 %	51,8 %	52,0 %	0,002	0,4 %	52,4 %	101,3 %
Toimintakate, %	2,8 %	0,0 %	1,1 %	0,011	-20182,2 %	3,0 %	-54001,8 %
Vuosikate, %	2,8 %	-0,1 %	1,1 %	0,012	-1190,4 %	3,1 %	-2969,1 %
Vuosikate / Poistot, %	276,9 %	-8,1 %	99,9 %	1,080	-1331,4 %	321,5 %	-3965,0 %

3.3 Investointihankkeet

Hankeryhmä	TP2013	TA 2014	TOT2014 (30.4.)	ENN2014	Muutos ENN2014/TA2014	
	€	€	€	€	€	%
Toimiala-IT	653 760	1 090 000	143 224	990 000	-100 000	-9,2 %
Asiakassovellukset ³⁾	273 961	500 000	142 643	680 000	180 000	36,0 %
Matkakorttijärjestelmä	501 217	850 000	86 786	650 000	-200 000	-23,5 %
LIJ2014	9 714 605	17 705 000	2 363 316	15 694 000	-2 011 000	-11,4 %
Muut informaatiojärjestelmät	935 922	1 950 000	150 896	1 940 000	-10 000	-0,5 %
Muut IT-investoinnit	770 259	535 000	27 609	655 000	120 000	22,4 %
Muut yhteiset hankinnat	542 521	100 000	13 750	90 000	-10 000	-10,0 %
Investointimenot yhteensä	13 392 245	22 730 000	2 928 223	20 699 000	-2 031 000	-8,9 %